

قوه قضائیه
دیوان عدالت اداری

تاریخ ۱۳۸۵/۱۱/۱۴
شماره ۱۵۴۲۸۴
پیوست ۱

بسمه تعالی

مدیریت محترم کل دبیرخانه شورای نگهبان

با اهداء سلام:

بازگشت به نامه شماره ۱۰۳۷/۱۳۰۳/۸۲ مورخ ۱۳۸۵/۴/۲۹

به پیوست تصویر دادنامه شماره ۳۷۰/۱۳۷۵ مورخ ۱۳۸۵/۶/۵

هیئت عمومی دیوان عدالت اداری جهت اطلاع و اقدام مقتضی

ارسال می شود.

مدیر دفتر هیات عمومی دیوان عدالت اداری

دفتر هیات عمومی
دیوان عدالت اداری

ورود به دبیرخانه شورای نگهبان
شماره ثبت: ۱۵۹۲/۱۱/۸۵ صبح
تاریخ ثبت: ۱۳۸۵/۹/۱۴ عصر
اقدام کننده:

بسمه تعالی
فَلَا تَبْغُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا
دادنامه

تاریخ: ۸۵/۶/۵ شماره دادنامه: ۳۷۰ الی ۳۷۳ کلاسه پرونده: ۱۵۳، ۴۳/۸۳ و ۵۵/۸۵، ۶۵

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

شاکی: آقایان ۱- احمد کدوغنی ثانی ۲- کامبیز بیک لیک ۳- رحیم اقدم قهرمان زاده.

موضوع شکایت و خواسته: ابطال ماده ۴، ماده ۲۰، بند (ب) ماده ۲۰ آیین نامه اجرائی ماده ۱۷ قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه.

مقدمه: ۱- شکات در دادخواستهای تقدیمی در خصوص ابطال ماده ۴ و بند (ب) ماده ۲۰ آیین نامه اجرائی

قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه اعلام داشته اند، برابر نصوص فتاوی فقهای

اسلام اگر موقوفه خاصه دارای متولی معین از قبل واقف باشد، احدی حق مداخله و مزاحمت او را در اداره

امور وقف خاص ندارد. ولی در ماده ۴ و بند (ب) ماده ۲۰ آیین نامه مورخ ۱۳۸۲/۸/۴ هیأت وزیران و

علیرغم رأی شماره ۸۹ مورخ ۱۳۷۳/۸/۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مشتکی عنه با توسل به تحریف

مدلول قانون و مقررات (بند یک ماده یک قانون فوق الذکر) و بر خلاف حکم شرعی در ذیل مسئله ۸۳ کتاب

وقف تحریرالوسیله به سازمان اوقاف اجازه داده است بدون رجوع به محکمه صالحه و بدون ترافع محاکماتی و

بدون حکم قطعی صرفاً به تشخیص سازمان اوقاف و بدون اثبات تحقق شروط، متولی را یک طرفه بدون

محاکمه و احراز شرعی و قانونی، به عنوان غیر معتمد و یا غیر محل وثوق و یا در مظان تعدی و تفریط

تشخیص دهد و نسبت به موقوفه خاصه اقدام نماید. ماده ۴ آیین نامه مذکور مخالف با ماده ۷۹ و ۱۲۵۷

قانون مدنی و دیگر مقررات در خصوص اختیارات متولیان موقوفات خاص می باشد و بر خلاف بند اول ماده

اول قانون تشکیلات و اختیارات سازمان اوقاف قانونگذاری کرده است لذا با عنایت به مراتب ابطال ماده ۴ و

بند (ب) ماده ۲۰ آیین نامه اجرائی قانون تشکیلات و اختیارات سازمان اوقاف و امور خیریه مصوب

۱۳۸۲/۸/۴ هیأت دولت را دارد. ۲- شاکی پرونده کلاسه ۶۵/۸۵ در دادخواست تقدیمی نسبت به ماده ۲۰

آیین نامه اجرائی قانون تشکیلات و اختیارات سازمان اوقاف و امور خیریه اعلام داشته است، در سرتاسر قانون

تشکیلات و اختیارات سازمان اوقاف و امور خیریه حتی یک کلمه هم راجع به آنچه در ماده ۲۰ آیین نامه

مندرج است وجود ندارد ولی متولیان موقوفات به اجرای آن مکلف هستند و الا برکنار می شوند. پس

مندرجات ماده ۲۰ آیین نامه مورد بحث جنبه قانونگذاری داشته و از شمول ماده ۱۷ قانون خروج مکرر

بسمه تعالی
فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا
دادنامه

موضوعی دارد. اجرای ماده ۲۰ آیین‌نامه مذکور آثار و توالی فاسد، زیادی دارد که اهم آنها افزایش هزینه‌های عمومی و بودجه دولت و تحمیل تکلیف غیر قانونی بر متولیان و ممنوع و برکنار ساختن آنها در صورت عدم انجام تکلیف کذائی به اضافه تحمیل هزینه‌های غیر قانونی بر موقوفات است که در وقفنامه‌ها و قوانین تجویز نشده است. لذا ابطال آن را خواستارم. دفتر امور حقوقی دولت در پاسخ به شکایات مذکور طی نامه‌های شماره ۳۴۹۱۳ مورخ ۸۳/۶/۲۹ و ۲۲۵۶۶ مورخ ۸۵/۳/۳۳ مبادرت به ارسال تصویر نامه‌های شماره ۱۴۲۸/۲۳۰/۱۰۷۸ مورخ ۱۳۸۳/۵/۴ و ۱۳۸۳/۴/۲۸ سازمان اوقاف و امور خیریه در نامه مورخ ۸۳/۵/۴ آمده است: ۱- دخالت سازمان اوقاف و امور خیریه در موقوفات خاصه مستند به قسمت اخیر بند یک ماده یک قانون تشکیلات و اختیارات سازمان اوقاف و امور خیریه است که این مجوز قانونی سازمان را در دخالت در موقوفات خاص در صورتی که مصلحت وقف و بطون لاحقیه یا رفع اختلاف موقوف علیهم این دخالت را ایجاب نماید مکلف به اقدام نموده است. ۲- ماده ۴ آیین‌نامه و بند (ب) ماده ۲۰ با استناد به نظریه شورای محترم نگهبان و رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در مورد ابطال مواد ۴ و ۵ سابق آیین‌نامه اجرائی قانون تشکیلات و اختیارات سازمان اوقاف و امور خیریه تهیه و به تصویب دولت رسیده است. ۳- با توجه به نظریه شورای محترم نگهبان متولیان مورد وثوق و اطمینان از شمول ماده ۴ آیین‌نامه خارج می‌باشند. دبیر محترم شورای نگهبان در خصوص ادعای خلاف شرع بودن ماده ۴ و بند (ب) ماده ۲۰ آیین‌نامه اجرائی ماده ۱۷ قانون تشکیلات و اختیارات سازمان اوقاف و امور خیریه مصوب ۱۳۸۲/۸/۴ هیأت وزیران به شرح نامه شماره ۸۳/۳۰/۸۰۳۷ مورخ ۱۳۸۳/۴/۲۹ اعلام داشته‌اند، موضوع ماده ۴ و بند (ب) ماده ۲۰ در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۴/۲۹ فقهای شورای نگهبان مطرح شد که خلاف موازین شرع شناخته نشد. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق با حضور رؤسای شعب بدوی و رؤسا و مستشاران شعب تجدیدنظر تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء به شرح آتی مبادرت به صدور رأی می‌نماید.

رای هیأت عمومی

الف- حسب نظریه شماره ۸۳/۳۰/۸۰۳۷ مورخ ۱۳۸۳/۴/۲۹ فقهای محترم شورای نگهبان ماده ۴ و بند (ب) ماده ۲۰ آیین‌نامه اجرائی ماده ۱۷ قانون تشکیلات و اختیارات سازمان اوقاف و امور خیریه مصوب ۸۲/۸/۴

بسمه تعالی
فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا
دادنامه

هیأت وزیران خلاف موازین شرع شناخته نشده است. بنابراین موردی برای ابطال آنها در اجرای قسمت اول ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری وجود ندارد. ب- با عنایت به وظایف و مسئولیتهای اداره اوقاف و امور خیریه در خصوص نظارت و کنترل بر امور موقوفات و رعایت و حفظ غبطه و مصلحت موقوف علیهم در مواردی که موقوفه فاقد متولی منصوص بوده و یا متولی موقوفه مورد اعتماد و محل وثوق و یا قادر به انجام وظایف شرعی و قانونی نباشد و یا در مظان تعدی و تفریط باشد، مواد ۴ و ۲۰ و بند (ب) ماده ۲۰ آیین نامه مورد اعتراض مغایرتی با قانون ندارد. /

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضائی دیوان عدالت اداری

مقدسسی فرد

روز شنبه ۱۳۸۸/۰۱/۰۹
معاون دفتر هیأت عمومی
دیوان عدالت اداری